

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Індустріального районного суду м. Дніпропетровська**

26.01.2024

м. Дніпро, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 26.01.2024 групою НПМ здійснено відвідування Індустріального районного суду м. Дніпропетровська (далі – Суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Лиженко Дмитро Сергійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Крупій Оксана Володимирівна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Суд знаходиться за адресою: 49074, Дніпропетровська область, місто Дніпро, проспект Слобожанський, 84.

Керівництво Суду:

Бельченко Лариса Анатоліївна, голова Суду (на посаді з 2023 року);

Виноградов Андрій Сергійович, керівник апарату Суду (на посаді з 2008 року).

Штатна чисельність працівників Суду – 70, з них чисельність суддів – 14.

Після повномасштабного вторгнення та окупації деяких територій України до Суду покладено розгляд справ Краснолиманського міського суду Донецької області (з 14.03.2022), Новогродівського міського суду Донецької області (з 29.04.2022).

Суд розміщений у двоповерховій будівлі (*фото № 1 Додатку*).

Вхід у приміщення Суду обладнаний пандусом (*фото № 2, 3 Додатку*).

На вході до Суду є інформація про найменування судового органу та кнопка виклику працівників суду для допомоги маломобільним групам населення (*фото № 4-6 Додатку*).

Охорона приміщення Суду та пропускний режим здійснюється працівниками Територіального управління Служби судової охорони в Дніпропетровській області, якими ведеться перевірка документів, наявність заборонених предметів та реєстрація пропуску осіб до приміщення Суду.

На вході, перед судовою охороною, наявний арочний металодетектор (*фото № 7 Додатку*).

Після судової охорони знаходиться зал очікування, в якому наявні лавки, столи, камери схову речей, інформаційний стенд, інформація про справи, що призначені до розгляду, розташування кабінетів (*фото № 8-12 Додатку*).

В Суді наявні камери відеоспостереження по периметру будівлі, на вході до приміщення, конвойному приміщенні, коридорах та інших приміщеннях (*фото № 13, 14 Додатку*).

В Суді наявна працююча система протипожежної безпеки (*фото № 15 Додатку*).

У приміщенні Суду розташовано 8 залів судових засідань, з них для розгляду кримінальних справ – 5 залів.

В 4 залах для розгляду кримінальних справ наявні кабінки для підсудних із захисного скла. (*фото № 16-18 Додатку*), в 1 залі наявна саморобна кабіна для підсудних (*фото № 19 Додатку*).

Усі зали обладнані системою відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції (*фото № 20, 21 Додатку*).

Для знезаражування залів судових засідань для розгляду кримінальних справ використовують бактерицидні опромінювачі (*фото № 22 Додатку*).

У будівлі облаштовано 4 входи – основний (центральный), конвойний та 2 бокових.

Конвоювання здійснює рота конвойної служби Головного управління Національної поліції в Дніпропетровській області.

Конвойне приміщення та камери для підсудних знаходяться на першому поверсі будівлі Суду.

В день відвідування у Суді не перебували підсудні (засуджені).

Наявний спеціальний санвузол, який знаходиться у приміщенні конвою (*фото № 23 Додатку*).

В приміщенні, де знаходяться камери для підсудних (засуджених) наявна примусово - механічна вентиляція, яка функціонує (*фото № 24 Додатку*).

Протягом 2023 року не надходило скарг на адресу Суду від підсудних (засуджених) осіб на умови тримання.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (ст. 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю та ст. 21 Конституції України).

1. Маломобільні групи населення можуть потрапити лише до входу приміщення суду, однак через наявність ародного металодетектора не можливо потрапити до залу очікування та інші приміщення що є порушенням п. 6.3 ДБН. Інклюзивність.

2. Окрім цього, в порушення вимог п. 11.5 Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житловокомунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН. Інклюзивність), наявний санітарний вузол в приміщенні суду на

першому поверсі, які не пристосовані для користування маломобільними групами населення (*фото № 25, 26 Додатку*).

Права на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 48 Конституції України).

3. В порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН) у Суді на 3 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ використовується лише 3 камери для розміщення підсудних (засуджених), відповідно до вище вказаного пункту в приміщенні Суду має використовуватись 9 камер для підсудних (засуджених).

4. Під час відвідування приміщення Суду було встановлено, що розміри камер не відповідають вимогам пункту 6.5.2 ДБН. Встановлено, що площа 3 камер становить 3 м² (*фото № 27-30 Додатку*).

5. В порушення вимог пункту 6.5.3 ДБН у приміщенні конвою не встановлена металева шафа для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів (*фото № 31 Додатку*).

6. В порушення вимог пункту 6.5.2 та вимог пункту 12 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), в приміщенні для розміщення особового складу варти наявна відсутня ємність для питної води (*фото № 32 Додатку*).

Заборона катувань (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод)

7. В суді наявні 2 зали судових засідань, які використовуються для розгляду цивільних справ. Однак, в даних залах встановлені металеві клітки для тримання підсудних (засуджених) (*фото № 33, 34 Додатку*).

У справі «Воронцов та інші проти Росії» Європейський суд з прав людини констатував, що тримання підсудних в металевій клітці під час судового процесу ущемляє почуття їх власної гідності.

Таким чином, це порушення може призвести до подальших звернень до Європейського суду з прав людини та виплат Україною великих сум грошей як компенсації.

Порушення права на забезпечення безпеки у суді.

8. Згідно вимог пункту 13 Інструкції в приміщенні суду частково забезпечено ізолюваний маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від службового входу до залів судових засідань розгляду для кримінальних справ чи кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими).

Для конвоювання підсудних (засуджених) до залів судового засідання можливо закрити прохід для відвідувачів, щоб підсудні (засуджені) не конвоювалися відкритими для сторонніх осіб коридорами, що призводить до порушення їх прав на безпеку.

9. Заїзд конвойного автомобіля для посадки (висадки) підсудних (засуджених) здійснюється через загальний двір, який не обладнано огорожею (*фото № 35 Додатку*). Бокс для заїзду спеціального конвойного автомобіля відсутній, що порушує вимоги п. 14 Інструкції.

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

10. В порушення вимог п. 6.5.2 ДБН, ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито говорила яким чином з нею поводяться. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації. У справі «Фірстов проти Росії» (скарга №67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 49 Конституції України).

11. Аптечки для надання домедичної допомоги, що знаходяться в кабінетах працівників Суду, містять лікарські засоби з простроченим терміном дії (*фото № 36 Додатку*), що є порушенням статті 23 Закону України «Про лікарські засоби».

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

12. На момент відвідування Суду тимчасове укриття не облаштовано, що є порушенням Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579.

Найближче укриття знаходиться на відстані 300 м в Комунальному некомерційному підприємстві «Міська клінічна лікарня № 6» Дніпровської міської ради (місто Дніпро, вулиця Батумська, будинок 13).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Дніпропетровській області:

1. Забезпечити доступність для маломобільних груп населення;
2. Обладнати санітарний вузол у приміщенні суду відповідно до вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність для забезпечення користування ним маломобільними групами населення;
3. Опрацювати питання щодо збільшення кількості камер для підсудних (засуджених) та приведення їх у відповідність до площі, відповідно вимог пункту 6.5.2 ДБН;
4. Встановити в приміщенні конвою металеву шафу для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів відповідно вимог пункту 6.5.3 ДБН;
5. Забезпечити приміщення для конвою питною водою відповідно вимог пункту 6.5.3 ДБН;
6. Демонтувати в залах судових засідань металеві клітки або замінити їх на кабінети для підсудних із захисного скла;
7. Забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних засуджених від камер до залі судових засідань для кримінальних справ;
8. Обладнати бокс для заїзду спеціального конвойного автомобіля або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варті;

9. Обладнати кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими) відповідно до вимог п. 6.5.2 ДБН;

10. Забезпечити Суд аптечками для надання домедичної допомоги;

11. Зазначити інформацію щодо дій під час повітряної тривоги, про найближче укриття та шляхи потрапляння до нього.

До звіту додаються: фотофіксації на 7 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини

Дмитро ЛИЖЕНКО

ДОДАТОК ДО ЗВІТУ
за результатами відвідування
Амур-Нижньодніпровського районного суду м. Дніпропетровська

Фото № 1

Фото № 2

Фото № 3

Фото № 4

Фото № 5

Фото № 6

Фото № 7

Фото № 8

Фото № 9

Фото № 10

Фото № 11

Фото № 12

Фото № 13**Фото № 14****Фото № 15****Фото № 16****Фото № 17****Фото № 18**

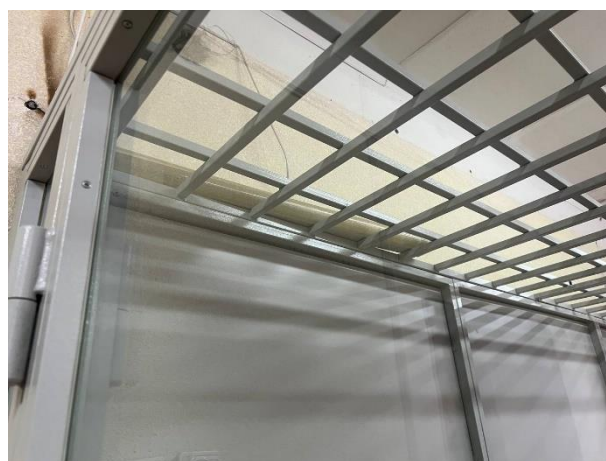
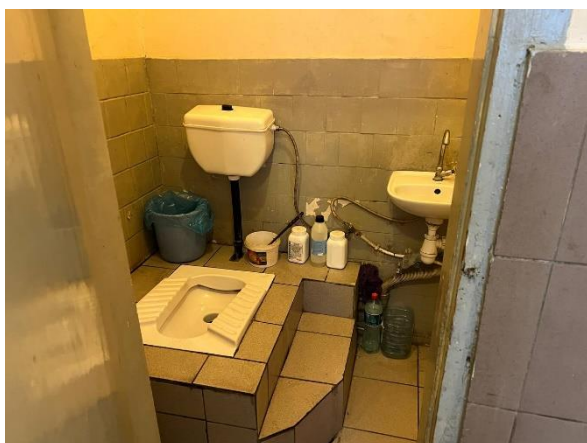
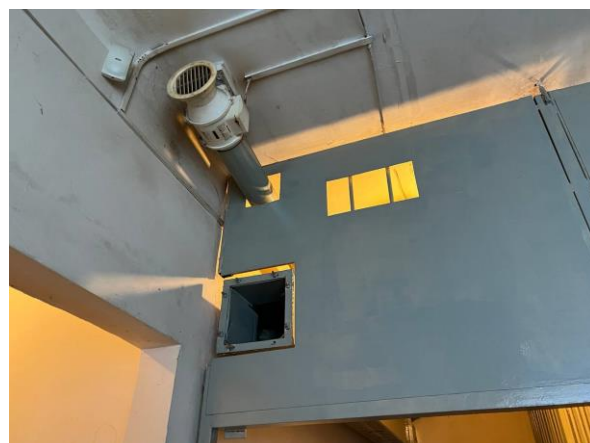
Фото № 19***Фото № 20******Фото № 21******Фото № 22******Фото № 23******Фото № 24***

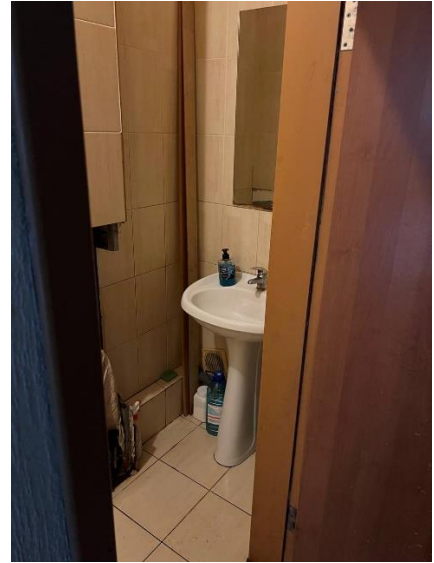
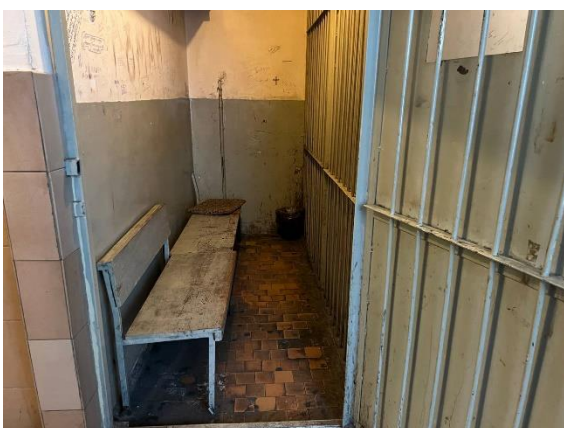
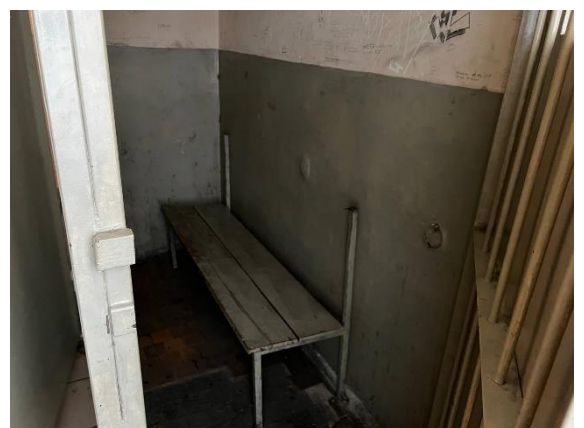
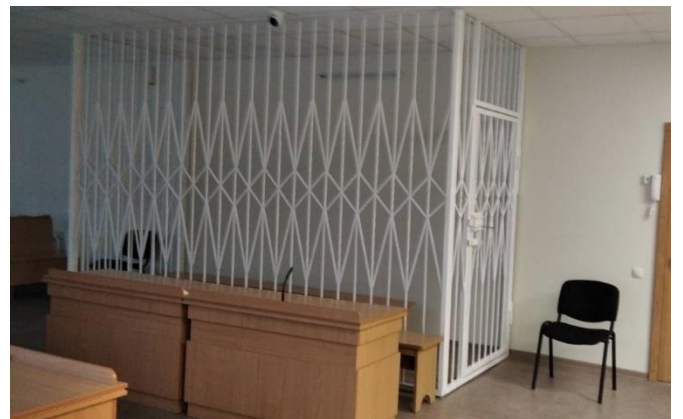
Фото № 25***Фото № 26******Фото № 27******Фото № 28******Фото № 29******Фото № 30***

Фото № 31*Фото № 32**Фото № 33**Фото № 34**Фото № 35**Фото № 36*